

רשימה ביבליוגרפית לבוחן בנושא #מבוא לדיני נזיקין#

מקורות רשות מסומנים בכוכבית (*)

שימו לב למיקודי הקריאה המצויים בכמה פסקי דין להלן

א/ מבוא – יסודות האחריות הנזיקית

א. מהי עוולה? יחסי שכנות וחובת זהירות; החובה להימנע מלהזיק; ההגדרה: מעשה עוולה, נזק וקשר סיבתי; עוולות מסגרת ועוולות פרטיקולאריות; הסעד המבוקש (פיצוי מול צו מניעה); שאלת היסוד הנפשי בדיני הנזיקין.

1. [Donoghue v. Stevenson \[1932\] AC 562](#) – יחסי שכנות וחובת זהירות.

2. [ע"א 186/80 יערי נ' מ"י](#), פ"ד לה (1) 769. יחסי שכנות וחובת זהירות.

3. [ע"א 243/83 עיריית ירושלים נ' גורדון](#), פ"ד לט (1) 113. יחסי שכנות וחובת זהירות.

4. [ע"א 558/84 כרמלי נ' מ"י](#), פ"ד מא (3) 757. הפרת חובה חקוקה מול כליאת שווא.

א. 2. הגנות כלליות וספציפיות

5. הגנה כללית: קעקוע יסודות העוולה.

6. הגנות כלליות: חסינויות שונות בפקודת הנזיקין [נוסח חדש]; שאלת אחריות ההורה לנזקי הילד; שאלת החסינויות ללקוי בנפשו.

7. הגנה חלקית: אשם תורם, סעיף 68 לפקודת הנזיקין.

8. הגנה חלקית: הקטנת נזק.

9. [ע"א 320/87 גנז נ' אריה חברה לביטוח בע"מ](#), פ"ד מה (1) 743.

9. היפוך נטל השכנוע: סעיף 41 לפקודת הנזיקין [נוסח חדש].

10. האם קיימת הגנה ללקוי בנפשו?

א. 3. הרחבת תובעים (נזק נפשי במעגל המשני, עיזבון, תלויים) ונתבעים (מיעצ, משדל, מסייע, שולח, מעביד וחברת ביטוח)

11. [פקודת הנזיקין \[נוסח חדש\]](#)

12. [ע"א 5/84 יחזקאל נ' אליהו חברה לביטוח בע"מ](#), פ"ד מה (3) 374. גיל התלות.

13. [רע"א 444/87 אלסוחה נ' עיזבון המנוח דוד דהאן ז"ל](#), פ"ד מד (3) 397. פס' 8-1, 20-17 (עד לפני המילים "לא למותר להביא..." וחזרה לקריאה במילים "בשני המצבים שתוארו...") ועד סוף פסק הדין. נזק נפשי למעגל המשני.

א. 4. מהו נזק (גופני, נפשי וכספי-רכושי, נזק ראייתי), עוולות ללא הוכחת נזק (תקיפה, לשון הרע, עוולות מסחריות)

14. [פקודת הנזיקין \[נוסח חדש\]](#), סעיף 23, עולות התקיפה – עוולה ללא הוכחת נזק.

15. [חוק איסור לשון הרע התשכ"ה-1965](#), סעיפים 1, 7א – פיצוי ללא הוכחת נזק. אין צורך להתעמק בסעיפים, רק להכיר את העיקרון.

16. [ע"א 518/82 זיצוב נ' כץ](#), פ"ד מ (2) 85. הולדה בעוולה.

17. [ע"א 243/83 עיריית ירושלים נ' גורדון](#), פ"ד לט (1) 113. נזק נפשי מסוג של אובדן נוחות.

18. [ע"א 2034/98 אמין נ' אמין](#), פ"ד נג (5) 69 (פסק-הדין במחוזי הינו רשות אך מומלץ: [ת"א \(ת"א\) 1916/88 אמין נ' אמין](#), תק-מח (2) 330). הזנחה רגשית כלפי ילד.

19. [אריאל פורת ואלכס שטיין "דוקטרינת הנזק הראייתי: ההצדקות לאימוצה ויישומה במצבים טיפוסיים של אי-ודאות בגרימת נזקים" עיוני משפט כא \(תשנ"ח\) 191.](#)

20. [ישראל גלעד "דוקטרינת הנזק הראייתי: האם הורם נטל השכנוע" משפטים ל \(תש"ס\) 317.](#)

21. [אריאל פורת ואלכס שטיין "דוקטרינת הנזק הראייתי: תגובה לביקורת" משפטים ל \(תש"ס\) 349.](#)

א. 5. ראש נזק ממוני מסוג אובדן השתכרות: הערכת השתכרות לעתיד, נכות תפקודית מול רפואית ושנים אבודות; הטבת נזקי גוף; הגבלת הפיצוי בגין אובדן השתכרות

22. [ע"א 237/80 ברששת נ' האשאש, פ"ד לו \(1\) 281.](#) – השתכרות בפועל או כושר השתכרות?

23. ע"א 644,591/80 חיו ואח' נ' ונטורה ואח', פ"ד לח(4) 393. הערכת השתכרות לעתיד במקרה של החלפת עבודות.
24. ע"א 702/87, 703, 711, רע"א 733/87 מדינת ישראל נ' גיון כהן ואח', פ"ד מח(2) 705. לעניין ראשי הנזק בלבד, פס': 2-1, 17-13, 23-20, 33-סוף. הערכת השתכרות לעתיד של ילד הגדל בסביבה סוציו אקונומית גבוהה.
25. ע"א 10064/02 מגדל נ' אבו חנא, תק-על 2005(3) 3932 (2005). פס': 12-1 (עד לפני המילים "בראשית הדרך", 14-13, 28-34, 35 (מהמילים "לכל ילד וילדה") - 42, 45-סוף. הערכת השתכרות לעתיד של ילד הגדל בסביבה סוציו אקונומית נמוכה.
26. [Leslie Bender, A Lawyer's Primer on Feminist Theory and Tort, in FOUNDATION OF TORT LAW 235-244 \(Saul Levmore ed., 1994\)](#)
27. ע"א 140/00, 550/01 עיזבון המנוח אטינגר ז"ל נ' החברה לשיקום ופיתוח הרובע היהודי בעיר העתיקה בע"מ, פ"ד נח(4) 486 (2005). פס' 1 (המתחילה בעמ' 18) - 14, 16 (עד לפני המילים "ברוח זו נפסק..."), 31-17, 35, 48 (עד לפני המילים "דוגמה בולטת"), 50-52, 62 – סוף (אפשר לדלג על הדיון במשפט הזר בנושא הפיצויים העונשיים). פיצויים בגין שנים אבודות.
28. חוק לתיקון דיני הנזיקין (הטבת נזקי גוף), תשכ"ד-1964, רק מה שנלמד בכיתה על החוק.
29. חוק האחריות למוצרים פגומים, תש"ס-1980. סעיף 5(א) – הגבלה על הפיצויים.
30. חוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים, תשל"ה-1975. סעיף 4(א)(1) – הגבלה על הפיצויים.
- א.6. ראש נזק ממוני מסוג הוצאות: מוסד או בית?
31. ע"א 283/89 עירית חיפה נ' מוסקוביץ, פ"ד מז(2) 718*.
32. ע"א 2934/93 סורוקה נ' הבאבו, פ"ד נ(1) 675.
- א.7. נזק לא ממוני מסוג כאב וסבל. הכולל גם צער נפשי: הגבלת הפיצוי בגין נזק לא ממוני מסוג כאב וסבל.
33. תמ"ש (י-ס) 19270/03 כ.ש. נ' כ.פ. (טרם פורסם, 21.12.2004) – פיצוי נזיקי בגין נזק נפשי למסורבות גט.
34. ע"א 11152/04, 11313/04 פלוני נ' מגדל חברה לביטוח בע"מ, לא פורסם (16.10.2006) – פיצוי עבור קבלת שירותי ליווי.
35. חוק האחריות למוצרים פגומים, תש"ס-1980, סעיף 5(ב) – הגבלה על הפיצויים.
36. חוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים, תשל"ה-1975, סעיף 4(א)(2) – הגבלה על הפיצויים.
37. תקנות פיצויים לנפגעי תאונות דרכים (חישוב פיצויים בשל נזק שאינו נזק ממון), התשל"ו-1976. אין צורך להכיר את פרטי התקנות אלא רק את העובדה שיש בהן תקרה על נזק לא ממוני.
- א.8. נזק לא ממוני מסוג אובדן הנאות חיים.
38. ע"א 773/81 עיזבון פרויליך ז"ל נ' מ"י, פ"ד לו(4) 816.
- א.9. נזק לא ממוני מסוג קיצור תוחלת חיים.
39. ע"א 15/61 שנער נ' חסן, פ"ד כ(2) 455.
- א.10. ראש נזק של פגיעה באוטונומיה.
40. ע"א 2781/93 דעקה נ' בית החולים "כרמל", חיפה, פ"ד נג(4) 526. השופטת ביניש: פס' 1 (המתחילה בעמ' 13) – 7, 12-16. השופט אור: 15-24, 26-28. השופטת שטרסברג-כהן: 27-30, 32-35, 37-52.
- א.11. סוגי הפיצויים: תשלומים עיתיים מול חד-פעמיים; פיצויים תכופים; פיצויים עונשיים.
41. ע"א 140/00, 550/01 עיזבון המנוח אטינגר ז"ל נ' החברה לשיקום ופיתוח הרובע היהודי בעיר העתיקה בע"מ, פ"ד נח(4) 486 (2005) – החלק הדן בפיצויים עונשיים בלבד (פס' 80-73).
42. רע"א 9670/07 פלונית נ' פלוני (טרם פורסם, 6.7.09). פיצויים עונשיים למי שהורשע בפלילים.

43. * 538 US 408, 155 L Ed 2d 585, 123 S Ct 1513. *State Farm v. Campbell* (2003).
44. [חוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים, תשל"ה-1975](#), סעיף 6 – פיצויים עיתיים. אין צורך להתעמק בשלב זה אלא רק להכיר את האפשרות לפסוק פיצויים עיתיים בפלט"ד.
45. [תקנות פיצויים לנפגעי תאונות דרכים \(תשלומים עיתיים\)](#), תשל"ח (אין צורך להכיר את פרטי התקנות אלא רק את ההסדר הכללי שבהן – תשלומים עיתיים).
46. [חוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים, תשל"ה-1975](#), סעיף 5 – תשלומים תכופים. אין צורך להתעמק בשלב זה אלא רק להכיר את האפשרות לפסוק פיצויים תכופים בפלט"ד.
- א. 12. מהו קשר סיבתי? אי וודאות וסיבתיות עמומה (הגברת סיכון ופגיעה בסיכון). – לא ה"כמה" אלא ה"אם בכלל".
47. [פקודת הנזיקין \[נוסח חדש\]](#), סעיף 64(2).
48. [ד"נ 15/88 מלך נ' קורנהויזר](#), פ"ד מד (2) 89. מקרה הכלבים.
49. [ע"א 7375/02 ביי"ח כרמל חיפה ואח' נ' מלול](#), פ"ד ס(1) 11 (2005). הגברת סיכון בלידה.
50. [דנ"א 5707/04 מדינת ישראל נ' קרישור](#), תק-על (1) 97 (2005). חשיפה לאסבסט.
51. [Herskovitz v. Group Health Co-op. 664 P. 2d 474 \(Wash. 1983\)](#). אובדן סיכויי החלמה.
52. [Summers v. Tice, 33 Cal.2d 80, 199 P.2d 1 \(1948\)](#). מקרה הציידים.
- א. 13. דיני הנזיקין מול מערכות דינים אחרות: דיני עונשין, דיני החוזים, דיני עשיית עושר ולא במשפט.
53. [חוק העונשין התשל"ז-1977](#), סעיף 77 – פיצוי במסגרת ההליך הפלילי.
54. [פקודת הנזיקין \[נוסח חדש\]](#), סעיף 88 – עוולה שהיא גם עבירה.
55. [פקודת הראיות \[נוסח חדש\]](#), סעיף 42א(א) – תביעה נזיקית בעקבות הרשעה פלילית.
56. [פקודת הנזיקין \[נוסח חדש\]](#), סעיף 62 – עוולת גרם הפרת חוזה.
57. [חוק החוזים \(חלק כללי\)](#), התשל"ג-1973, סעיף 61(ב) – תום לב כעיקרון כללי לא רק בדיני חוזים.